

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos viršininko rekomenduojamos knygos

Vareikis, Egidijus. *Skaistyklos evangelija*.

Vilnius: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2023.

Apie karą. Paprastai, nenuobodžiai, provokuojamai...

Knygos autorių dr. Egidijų Vareikį drąsiai galima vadinti universaliu rašytoju. Jo sukurti tekstai labai įvairūs – nuo mokslinių-akademinių veikalų iki intymios lyrikos. Autorius yra išleidęs dešimtį knygų, tikėtina, jau per tūkstantį straipsnių, o kur dar ne

Dr. Egidijus Vareikis

vienam žinomi šmaikštūs kasdieniai komentarai socialiniuose tinkluose. Visur jis stengiasi būti kitoks, nekasdieniškas, netikėtas, mėgstantis menines ir politines provokacijas, kurios, reikia pripažinti, dažnai būna sėkmingos.

Tad ir „Skaistyklos evangelija“ nėra šiaip sau knyga. Šią knygą apie karą autorius dedikuoja... savo mažamečiams anūkams, kurie šiandien jos dar tikrai neskaitys. Taip jis iš karto atmeta stereotipinę visuomenės požiūrį, kad vaikams apie karą pasakoti nereikia, o ką jau kalbėti apie karo žai-

dimus. Skaitytojas netruks pastebėti, kad kiekvienas skyrius pradedamas senelio laišku anūkams iš vis kitos pasaulio vietos. Tie laišakai, kuriuose kalbama apie karus, yra lyg savotiški skyriaus prologai, pristatantys toliau aptariamą problematiką.

Būtina paminėti dar kelias įdomias knygos formos detales. Autorius, siekdamas būti nenuobodus, tekstą išskaido į dvi skirtingas kategorijas – pagrindinį pasakojimą ir iliustratyvius papildinius, vadinamus „Įdomybėmis“. Jų galima neskaityti, jei neįdomu, nors iš tikro tos įdomybės labai įdomios. Daugiau kaip 400 puslapių knyga skaitoma lengvai, ji parašyta plačiam skaitytojų ratui suprantama kalba. Manau, tai irgi neatsitiktinai. Autorius siekia, kad knygą skaitytų visi, ne tik tie, kuriems įkandamas akademinis tekstas.

Pereinant prie turinio analizės, būtina atkreipti dėmesį, kad knyga išties yra skirta visiems ir kartu nežinia kam konkrečiai – bibliotekų darbuotojams ar knygų pardavėjams nelengva nuspręsti, į kurią lentyną padėti „Skaistyklos evangeliją“, kad būtų aišku, kam ji skirta.

Knyga tikrai nemokslinė dėl kelių priežasčių. Viena labai formali – autorius nesilaiko formalių akademinio stiliaus reikalavimų, nesistengia preciziškai tiksliai nurodyti citatų šaltinių, neretai ne cituoja, o perpasakoja mokslo autoritetus. Ko gero, už tokį rašinį niekas nepasiūlytų mokslo laipsnio ar mokslo vardo. Kita „nemokslškumo“ priežastis ta, kad autorius nesistengia būti mokslškai objektyvus, skrupulingai pasverti visus „už“ bei „prieš“ ir prieiti prie subalansuotų mokslinių išvadų.

Ši knyga – tikrai ne vadovėlis. Skaitant ją galima daug sužinoti ir išmokti apie karus, knygoje nestinga klausimų, galinčių tapti namų darbų užduotimis, bet nėra reikalavimo šias užduotis atlikti, nepateikiama ir teisingų atsakymų. Viena užduotis – siūlymas pasvarstyti, kas buvo Trojos karas, išties verta dėmesio, labai rekomenduojama jos nepraleisti.

Ši knyga – ir ne šiaip pramoginis skaitalas. Karas yra labai rimtas ir skausmingas reiškinys, tad net ir lengvą E. Vareikio tekstą dera skaityti rimtai ir atidžiai. O atidžiai skaitant, aiškėja, kad karas yra kur kas giliau mūsų sąmonėje ir mūsų sielose, nei atrodo iš pirmo žvilgsnio. Pradedama, regis, visai ne nuo karo, o nuo mūsų krikščioniško tikėjimo pagrindų:

„Išminčiai sako, kad gyvenimas labai paprastas: gyvenk ilgai, laimingai, ir viskas bus gerai. Žmogus, ypač jaunas, išties dažnai nuširdžiai nori gyventi dorai ir tvarkingai, sakykime, pagal Dekalogą ir įstatymus. Statistiškai dauguma planetos žmonių nori būti dori ir teisingi, bet reikia, kad visi aplink taip gyventų. Visi nori, bet... taip nėra. Po saule gyvena per aštuonis milijardus protingų būtybių, ir jos visos skundžiasi, kad aplink vyrauja nesibaigiantis chaosas: karai, krizės, nepritekliai, kiekviename žingsnyje trūksta teisingumo ir tvarkos... O kas dėl to kaltas? Gal stokojame išminties? O gal visus ir viską valdo bepročiai ir niekšai, uzurpatoriai ir apgavikai? Gal mūsų per daug? Gal per daug laisvės?“

Tai galėtų būti pirmieji klausimai namų užduotims, bet į juos autorius atsako labai greitai – vos po kelių pastraipų. Jis atkreipia dėmesį į tai, kad mes, ambicingi žmonės, nenuilsdami kuriame savo planetoje Rojų, bet vis nesėkmingai, o tų nesėkmių priežastis yra... mūsų nuodėmės, kurių slegiami į Rojų niekaip nepateksime. Bet nusidedama ne tik pavieniui – nuodėmės daro bendrijos, gentys, tautos, ištiesios civilizacijos. Dėl to politinis gyvenimas, tarptautiniai santykiai, civilizacijų raida paženklinėti ne tik mokslo ir technikos pažangos, bet ir nesibaigiančių karų, krizių, demoralizacijos.

Dėl to autorius, kaip sako knygoje, ėmėsi rašyti apie visus pasaulio karus, apie jų santykį su mūsų tikėjimu ir... viltimis. Gal ir su mūsų meilės reikalais?

„Kai kam tikriausiai ši tema pasirodys keista, nes karas ir taip juk yra beprotybė, kurią geriausia kuo greičiau pamiršti, išmesti iš savo minčių sąrašo. Juk niekas neatneša tiek daug bėdų kaip karas... Bet (pasakysiu gal kiek šventvagiškai) ar neatneša jis mums ir satisfakcijų? Prisiminkime kad ir tokį Oršos mūšį, laimėtas kovas prieš bolševikus ir kitokius okupantus. Karžygiams statomi paminklai (ekonomikos reformatoriams, beje, kur kas rečiau), karžygių, t. y. kariautojų, vardais vadinamos gatvės, mokyklos, miestai, tokių žmonių portretai ne vienoje šalyje atsiranda ant banknotų ir pašto ženklų. Galų gale kariuomene ir kariškiais pasitikima kur kas labiau nei politikais ar teisininkais. Kas tai – beprotybės šlovinimas?

Kita vertus, pralaimėti karai, nuostoliai ir kančios kelia amžiną klausimą: kodėl ir už ką mums ši bausmė, kas šio scenarijaus autorius? Keista, Jėzus savo žemiškoje kelionėje irgi nesustabdė nė vieno karo, nepateikė jokios genialios ekonomikos pertvarkymo programos, neparašė gairių politinėms partijoms – nepadarė nieko tokio, ko reikia šiandieninio žmogaus socialinei laimei.“

Trumpoje recenzijoje neįmanoma išvardinti dar daugiau „kodėl“. Tegul tai lieka skaitytojams. Priminsiu gal tik svarbiausią metaforą, paaškinančią ir knygos pavadinimą. Karas – tai visuomenės skaistykla, labai skausmingas, bet kartu beveik neišvengiamas visų civilizacijų gyvavimo atributas. Skaistykla plauna nuodėmes, pripažinkime – be jų gyventi nepavyksta, o minėta Rojaus Žemėje kūrimo ambicija pati savaime jau yra nuodėmė.

„Tad ir knygos apie karą, manau, gimsta ne todėl, jog kažką išgąsdintų ar suneramintų, bet kad tarp mūsų atsirastų daugiau meilės ir taikos. Išmintis kužda, kad ne karas išgelbės pasaulį, o grožis. Kaip ten dar sako? „Pagyvensim – pamatysim – svarbiausia, kad nebūtų karo...“ Kur tau...“

Vienuolika skyrių (juos autorius vadina „knygomis“) – tai atsakymai į klausimus apie sąsajas tarp karo ir kokio nors, kartais, regis, visai taikaus mūsų gyvenimo aspekto.

Pasakojimas, kaip ir reikia tikėtis, pradedamas glaustu sąvokų paaškinimu. Skaitytojas supažindinamas su klasikinėmis karo teorijomis ir žinomesnėmis koncepcijomis, aiškinančiomis, kodėl kyla

karai, nors niekas to nenori. Autorius kategoriškai griauna kelias visuomenėje įsišaknijusias klaidatikystes. Pirmiausia mitą apie tai, kad karas – tai niekam nereikalingas „didelių berniukų žaidimas“, antra – kad karą sukelia verslininkai, siekdami pelningai parduoti kariškus batus ar šautuvus, trečia – kad karus galima lengvai sustabdyti, pakviečiant kariaujančiuosius prie derybų (gal net vaišių) stalo. Išties kariauti einama po to, kai jau viskas iškalbėta, karus dažniausiai paskatina ne technokratai, o humanitarai, o kariaujama ne dėl kokio geležinkelio ar naftos telkinio... Apsisprendimas kariauti yra veikiau dvasinis, o ne techninis. Fundamentalių politinių problemų techninėmis priemonėmis išspręsti nepavyksta, o kariaujant jas išspręsti galima...

Tokia lyg ir paradoksali „teorema“ vėliau įrodoma aptariant vadinamuosius „šventuosius karus“ bei karus... dėl tvarkos, dažniausiai pradedamus siekiant sunaikinti menamus karų sukėlėjus. Populiariau sakant, karas yra tam, kad karo nebūtų. Šioje vietoje autorius parodo dar vienos visuomeninės klaidatikystės žałą. Pasakius „Karo nebus, ne tie laikai, ir iš viso nėra su kuo kariauti...“ lydi žmoniją nuo egiptietišκών piramidžių statymo laikų, nuo tada, kai pasirodė pirmieji praėjusių karų aprašymai. Pasirodo, vadinamieji „ne tie laikai“ visada tapdavo savotišku užkratu naujiems karams, o mūsų postmodernizmo epocha yra kaip niekada iki šiol derlinga dirva karo sėkloms augti. Postmodernaus pasaulio tvarka išties yra pasaulio netvarka, o globalizacija, užuot tapusi galimybe bendrauti ir suprasti, kelia vis daugiau nesusipratimų ir priešpriešos. Vis intensyvesnis karas vyksta kultūros bei papročių srityje, socialiniuose tinkluose, tiesiog mūsų kasdienybėje. Didesnį pavojų ima kelti ne kareivis su šautuvu, o filologas, aiškinantis, kokie blogi yra tie, kurie daiktus vadina „nenorminiais“ žodžiais ir ne taip perskaito pavardes. Ir jau visai nebeaišku, kas tuose karuose yra patriotai, o kas – nusidėjėliai?

Be abejo, autorius ieško visų šių paradoksų priežasčių ir savotiškai leidžiasi į kelionę istorijos ir filosofijos vandenynais, tikėdamasis atrasti Ameriką ar kokią Indiją. Tiesą pasakius, didelių atradimų nepadaro, galiausiai liūdnai konstatuodamas, kad esame

tokie, kokie esame, ir karai kils tol, kol nepasikeisime.

Ar galime keistis? Apie tai kalbama skyriuje, aptariančiame pasaulio ateities scenarijus. Į klausimą „Kaip bus?“ labiausiai tikėtinas atsakymas yra: „Bus taip, kaip nesitikite ir nenorite.“ Nes iki šiol taip būdavo. Prisiminus knygos pradžią ir ten iškeltus klausimus, belieka sutikti su tuo, kad šiame pasaulyje kuriame Rojų, bet galiausiai sukuriame... Skaistryklą, nes esame nekvalifikuoti kūrėjai.

Štai kodėl skatinama iš naujo apsvarstyti anų tolimų laikų „globalųjį konfliktą“ – Trojos karą. Ar jis kilo kaip verslo projektas? Ar jo baigtį nulėmė technologijos ar ideologijos? Ar Trojos arklys – nuostabus karo taktikos sprendimas ar niekingas sukčiavimas? Ar po karo triumfavo tvarka ir teisingumas, o gal būtent tada prasi-dėjo visuotinė tinkle? Ar nuo karo būtų išgelbėjusi kokia nors ekonominė integracija, „šengenai“ ir eurai. Pabandykime atspėti, kuriems iš kariaujančiųjų dėl Trojos atsivėrė dangus, o kurie kelia-vo... kitar? Ar lengva atsakyti?

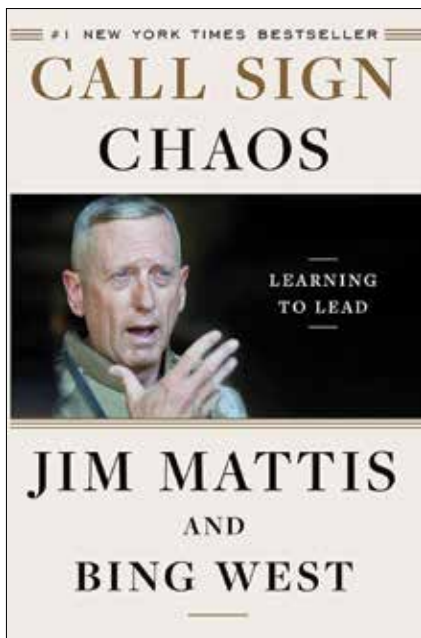
Tad klausimų daugiau nei atsakymų. Jei nusivylėte, kad jų nėra, žinokite – dr. Egidijus Vareikis nėra didis pranašas, veikiau stebintis tai, kas jau buvo, ir bandantis spėti, kas mūsų laukia. Kaip savotiškas *Post Scriptum* tiktų mintis, išsakyta analizuojant Trojos karą: „*Odisėjas grįžo namo visai ne su džiaugsmingais karo prisimi-nimais ir be jokių medalių. Daug kam jis iš viso nebuvo karo herojus. Įdomu, kokius nuopelnus artimieji galiausiai užrašė jo antkapyje?*“

Mattis, Jim, West, Bing.
Call Sign CHAOS: Learning to Lead.
New York: Random House, 2019.

Knyga „Call Sign CHAOS: Learning to Lead“, parašyta JAV ke-
turių žvaigždučių generolo Jimo Mattiso kartu su Bingu Westu, yra
įspūdinga atsiminimų ir lyderystės pamokų knyga, kuri paremta
ilga J. Mattiso karjera JAV jūrų pėstininkų daliniuose. Tai nėra
įprasta autobiografija. J. Mattisas ir B. Westas susitelkia ne tik į
asmenines patirtis, bet ir į tai, kaip šios patirtys formavo lyderystės
filosofiją ir lėmė karo bei taikos metu priimtus sprendimus. Knyga
„Call Sign CHAOS: Learning to Lead“ yra ne tik įkvepiantis lyde-
rystės vadovas, bet ir įdomi bei išsami kariuomenės pasaulio studija,
kurią papildė asmeninė dviejų autorių karinė patirtis ir žinios.

Abejonių nekelia autorių kompetencija – abu išsiskiria giliu
supratimu apie karinę taktiką, strategiją ir politiką, tai suteikia
knygai papildomos intelektualinės vertės. Autorių tandemas
knygoje ne tik atskleidžia individualų J. Mattiso požiūrį, bet
ir ugdo platesnį struktūruotą supratimą apie lyderystę.

J. Mattisas, JAV jūrų pėstininkų generolas, išgarsėjo
dėl bekompromisio požiūrio į kariuomenę, drausmę ir strategiją.
Jis tarnavo keturias dešimtis metų ir per šį laiką dalyvavo
daugelyje svarbių karinių

operacijų, įskaitant Persijos įlankos, Afganistano ir Irako karus. J. Mattisas yra žinomas kaip karys intelektualas, kuris į mūšio lauką nešėsi ne tik ginklą, bet ir knygą. Jo didžiulis perskaitytų knygų bagažas (nuo istorinių leidinių iki strateginių studijų) atsispindi ir jo lyderystės filosofijoje. J. Mattisas taip pat dirbo gynybos sekretoriumi prezidento Donaldo Trumpo administracijoje nuo 2017 iki 2019 metų. Kaip gynybos sekretorius jis pademonstravo tvirtą požiūrį į tarptautinę saugumo politiką ir JAV santykius su sąjungininkais bei oponentais.

B. Westas, buvęs JAV jūrų pėstininkas, yra ir ilgametis karo reporteris bei rašytojas, išsamiai nagrinėjantis karą, karo strategiją ir gynybos politiką. Turėdamas JAV gynybos departamento pareigūno ir karo žurnalisto patirties, jis išsamiai ir kritiškai vertina karinį vadovavimą bei politinį kontekstą. B. Westas parašė daug knygų apie Amerikos karus ir vadovavimo mūšio lauke iššūkius. Jo knygos, tokios kaip „The Village“ ir „The Strongest Tribe“, sulaukė plataus pripažinimo dėl išsamių ir realistiškų pasakojimų apie karių patirtį mūšio lauke bei strateginius JAV kariuomenės sprendimus. Jo darbai leidžia skaitytojui išplėsti supratimą apie šiuolaikinius karinius konfliktus.

Knyga „Call Sign CHAOS: Learning to Lead“ yra suskirstyta į tris pagrindines dalis, kurios atitinka svarbius J. Mattiso karjeros etapus: vadovavimą padaliniais kovos lauke, vadovavimą vidutinės grandies padaliniais didelio masto konfliktuose ir strateginį vadovavimą nacionaliniu bei tarptautiniu lygiu. Kiekvienas šis etapas perteikia skirtingus lyderystės aspektus ir iššūkius, su kuriais J. Mattisas susidūrė per daugiau nei keturiasdešimt tarnybos metų.

Pirmoji knygos dalis skirta J. Mattiso ankstyvajai karjerai, apimančiai dalyvavimą Persijos įlankos kare ir Afganistane. Jis dalinasi įžvalgomis apie vadovavimą kovos sąlygomis, pabrėždamas bendravimo su pavaldiniais svarbą ir būtinybę suprasti kontekstą, kuriame priimami sprendimai. Skaitytojais išvysta J. Mattisą kaip aistringą karių gynėją, žmogų, kuris į pirmą vietą kelia pavaldžių karių gerovę ir moralę. Iš jo galima pasimokyti daugybės dalykų, kurie neabejotinai būtini karininkui. Pirmoji pamoka, kurią pri-

valo suvokti kiekvienas jaunesnysis karininkas ir seržantas, kad jų pagrindinė užduotis yra įsisąmoninti savo vaidmenį ir profesiją: „*Leitenantai ateina suvokti mūšio elementų, o vyresnieji karininkai mokosi, kaip pergudrauti savo priešininkus.*“ J. Mattisas teigia, kad, bėgant tarnybos metams, kiekvienas sukuria savo vadovavimo ir karinio supratimo pagrindus, o tai lengviausia padaryti remiantis aukštesnio rango vadų skaitinių sąrašų ir rekomendacijomis. J. Mattisas siūlo mėgautis ir vertinti vadovavimo kariams laiką, nes jis praeina greičiau, nei spėjama suvokti. Taip pat siūlo suprasti, kad jaunesniojo vado požiūris ir padaryti veiksmai bus svarbūs visą karjerą, nes tai laikas, kai su kariais daugiausia bendraujama individualiai: „*Ta reputacija jus lydės. Ar buvote fiziškai pajėgus? Ar buvote taktiškas, bet kartu tvirtas? Ar gebėjote iškviešti ugnies paramą? Ar galėjote greitai prisitaikyti prie pokyčių? Ar jūsų būrys klausė jūsų? Ar galėjote rodyti pavyzdį? Turėjote būti toks pat kietas, kaip ir jūsų kariai, kuriems nerūpėjo, kiek knygų esate perskaitęs.*“

Antroji knygos dalis aprėpia J. Mattiso vaidmenį Irako kare. Ši dalis yra viena iš įdomiausių ir konfliktiškiausių, nes J. Mattisas čia analizuoja sudėtingus politinius ir karinius iššūkius, su kuriais susiduria koalicijos pajėgos. Jis kritiškai vertina tam tikrus aukštesnių vadovų sprendimus ir atvirai aptaria kai kurias strategines klaidas, padarytas šiame konflikte. Iš tikro be galo vertingas pasakojimas iš pirmų lūpų apie karjerą, apimančią tris didelius konfliktus Artimuosiuose Rytuose, netiesioginio vadovavimo apribojimus ir galimybes, taip pat politiką, santykių kūrimą ir vidinius konfliktus, kylančius bet kurios kariuomenės aukštesniuose postuose ir tarptautinėje srityje. J. Mattisas, vadinamas „Kario mokslininko“ slapyvardžiu dėl įgūdžių tiek mūšio lauke, tiek akademinėje srityje, nuolat cituoja istorines asmenybes ir literatūros pavyzdžius – tai rodo jo intelektualinį smalsumą ir gebėjimą mokytis iš praeities. Jis taip pat pabrėžia drausmės, pagarbos ir atsakomybės svarbą lyderystėje, pateikdamas šias vertybes kaip pagrindinius principus, vedančius į sėkmę. Autorius išmoko pamoką, kad vadovavimas, lyderystė ir valdymas yra skirtingi dalykai ir turi būti subalansuoti. J. Mattisas teigia, kad šis trikampis dažnai būna asimetriškas, jis pabrėžia, kad

pereinamos įvairios pareigos ir postai daug labiau primena vadovavimą, o ne lyderystę ar valdymą, bet net ir šios pareigos prisideda prie bendro visos organizacijos efektyvumo, o išmoktos pamokos vėliau gali tiesiogiai koreliuoti su vadovavimu einant kitas pareigas.

Trečioji dalis skirta J. Mattis, kaip strateginio vado, patirčiai atskleisti. Ji apima laikotarpį, kai J. Mattis vadovavo JAV kariuomenės aukščiausiems ešelonams, o vėliau ėjo gynybos sekretoriaus pareigas. Čia knygoje pereinama nuo lauko mūšių prie geopolitinių strategijų, tarptautinių santykių ir aukščiausio lygio sprendimų priėmimo. J. Mattis dalijasi įžvalgomis apie santykius su sąjungininkais, konkurenciją su didžiosiomis pasaulio galiomis ir kaip šie klausimai buvo sprendžiami globaliu mastu. J. Mattis ir B. Westas pabrėžia, kad tikras lyderis turi mokėti priimti sunkius sprendimus, atsižvelgdamas ne tik į akimirkos poreikius, bet ir į ilgalaikes strategijas. Jie teigia, kad lyderystė grindžiama pasitikėjimu, pavyzdžio rodymu, mokymusi iš praeities ir pagarba kitiems – tiek sąjungininkams, tiek priešams. J. Mattis dažnai akcentuoja, kad lyderis turi būti ne tik puikus strategas, bet ir empatiškas žmogus, besirūpinantis pavaldinių gerove. Jis pateikia unikalų požiūrį į vadovavimą karo ir taikos metu bei sprendimų priėmimą sudėtingose situacijose. Knygoje J. Mattis neapsiriboja tik savo pasakojimu – jis siekia perduoti universalias lyderystės pamokas, kurios tinka ne tik kariuomenei, bet ir bet kokiai organizacijai ar verslui.

Perskaičius knygą, tampa akivaizdu, kaip svarbu kurti tarpusavio pasitikėjimu grįstus santykius visoje vadovavimo grandinėje ir visose organizacijose. J. Mattis pateikė daug pavyzdžių apie tai, kaip jis pirmenybę teikė savo vykdomai misijai ir žmonėms visais vadovavimo lygiais. Pavyzdžiui, kalbant apie tiesioginį vadovavimo lygį: *„Aš vaikščiojau po linijas naktį; kariai papasakos jums dalykų, nutinkančių kai jie tamsoje budi sargyboje“*; apie vykdomąjį vadovavimą: *„Duokite man ką nors, ką galiu sutvarkyti“*; apie strateginį vadovavimą: *„Aš pasakiau savo vienos žvaigždutės admirolams ir generolams: „Jūsų karinis laipsnis yra dar gana žemas tiesioginiam ryšiui su savo kariais palaikyti, tačiau tuo pat metu pakankamai aukštas, kad apgintumėte pavaldžius sau „keistuolius“. Tai jūsų darbas.“*

Iš pirmo žvilgsnio ne itin rišlus atrodęs pavadinimas „Call Sign CHAOS“ („Šaukinys CHAOSAS“), reiškiantis „Pulkininkas turi kitą išskirtinį sprendimą“ (angl. „Colonel has another outstanding solution“), yra pats tinkamiausias J. Mattiso karjeros memuarams apibūdinti. Šie memuarai suskirstyti į tris vadovavimo komponentus: tiesioginį, vykdomąjį ir strateginį vadovavimą. Labai lauktas vieno žymiausių pastarojo meto amerikiečių generolo vadovavimo vadovėlis – tai vadovavimo pamokų lobynas bet kurio rango kariui.

Svarbiausia knygos tema yra visavertė lyderystė. Apibendrinant galima teigti, kad „Call Sign CHAOS: Learning to Lead“ yra knyga, kuri remiasi ne tik vieno iškilau karo lyderio biografija, bet ir daug gilesnėmis įžvalgomis apie karinę taktiką, strategiją ir lyderystę. J. Mattisas ir B. Westas sujungė savo patirtis, kad sukurtų turiningą ir reikšmingą knygą, kuri gali įkvėpti ne tik kariuomenės atstovus, bet ir visus, kurie siekia suprasti, ką reiškia būti efektyviu lyderiu ekstremaliomis sąlygomis. Tai įkvepiantis lyderystės vadovas, pateikiantis gilesnių įžvalgų apie pasaulinę politiką, karinius konfliktus ir vadovavimą žmonėms.

P. S. Visiems, kurie vis dar nėra įsitikinę, ar verta skaityti knygą „Call Sign CHAOS: Learning to Lead“, pateikiame keletą įdomiausių generolo J. Mattiso minčių:

„Laimė, kas trečią dieną šešis mėnesius Džefas ir ginkluotės seržantas Kendalas Hafas mokė savo sanitarus, virėjus, vairuotojus, inžinierius, tarnautojus ir mechanikus kovoti kaip pėstininkus. Jų mokymas pasiteisino, kai susidūrėme su priešu.“

„Kai įsakinėji remdamasis... griežta ryšių kontrole, atsiranda „Mama, ar galiu?“ tipo nepasitikėjimas.“

„Skaitmeninės technologijos gali klaidingai paskatinti nutolusius štabus manyti, kad jie turi Dievo akimis matomą mūšio vaizdą. Skaitmeninės technologijos neišsklaido sumaišties; karo migla iš tikrųjų gali dar labiau sutirštėti, nes dezinformacijos poveikis akimirksniu sustiprėja.“

„Kai esi vadas, visada laukia nelengvi sprendimai... Tu darai, ką

gali, ir gyvenimi su pasekmėmis. Vadas turi atskirti emocijas ir išlikti susitelkęs į misiją. Privalai nuspręsti, veikti ir judėti toliau.“

„Aprūpinimas – ne logistikos specialistų, o vado problema. Tik vadas turi įgaliojimus mažinti nebūtinus logistikos sistemos poreikius.“

„Vadovai nėra vazoniniai augalai, todėl visais lygiais jie turi nuolat būti kritiniuose taškuose ir daryti viską, ko reikia, kad palaikytų pavaldinių energiją; ypač kai visi yra pervargę ir išsekę.“

„Kalba yra ginklas. Oficialiomis aplinkybėmis apmąstau [ką sakysiu], bet kalbu aštriai. Nieko nepasieksite, jei apie svarbius dalykus kalbėsite aptakiai.“

„Generole, kiek laiko svarstėte prieš duodamas leidimą smogti?“ Iš įrašų jis žinojo, kad laikas nuo tada, kai buvau pažadintas, iki tol, kol daviau leidimą smogti, buvo trumpesnis nei trisdešimt sekundžių. „Maždaug trisdešimt metų“, – atsakiau.“

„Kai mūsų interesai sutampa, jūsų problemos yra mano problemos. Ir tada aš ieškau sąlyčio taškų, kad galėčiau padėti.“

„Gilinimasis į istoriją suteikia jums daug naudos, nes sužinosite, kad yra daugybė senų ir kartu naujų problemų sprendimų. Jei nesate perskaitę šimtų knygų, nesimokote iš kitų, kurie buvo prieš jus, esate funkciškai neraštingi – negalite treniruoti ir negalite vadovauti. Istorija nušviečia dažnai tamsų kelią; net jei tai blausi šviesa, ji geriau nei jokios.“

„Savo darbuotojams pabrėžiau, kad turime laimėti tik vieną mūšį – dėl pavaldinių širdžių ir protų.“

„Leisti, kad blogi procesai užkluptų gerus žmones, yra netoleruotina. Kai trūksta tam tikrų štabo ar vadovybės ešelonų naudingumo, jie lėtina sprendimų priėmimą ir gali paralyžiuoti jų vykdymą, o tai leidžia priešinininkui išnaudoti mūsų metodišką procesinį požiūrį.“

„Nors procesus nagrinėti nuobodu, vadovai turi pakankamai gerai pažinti savuosius, kad galėtų juos valdyti ir nesileisti jų užvaldomi, netgi išmušami iš vėžių.“